

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гігієни та екології №1

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Гігієна населених місць»

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти

заочна форма

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

229 «Громадське здоров'я»

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1-й

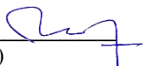
Силабус навчального предмету
затверджений на засіданні кафедри
гігієни та екології №1

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем громадського здоров'я

Протокол від
28 червня 2022 року № 13

Протокол від
30 червня 2022 року №10

Завідувач кафедри

 Коробчанський В.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Голова

 ОГНІВ В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

д.м.н., проф. Коробчанський В.О.,

д.м.н., проф. Щербань М.Г.

к.м.н., доц. Олійник Ю.О.,

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Всі викладачі володіють науковими знаннями в області гігієни, вони хороші методисти, які володіють методами і методиками, що дозволяють надавати навчальні матеріали у вигляді системи пізнавальних завдань, вирішення яких направлено на оволодіння змісту вивчення нашої дисципліни

Коробчанський Володимир Олексійович, професор, доктор медичних наук

Професійні інтереси: Гігієна та екологія, психогігієна, Public health

Контактний телефон (057) 705-15-74

Корпоративна пошта викладача kaf.4med.hihieny2@knmu.edu.ua

Консультації понеділок 15.30-17.00

Локація НДІ гігієни праці та професійних захворювань, приміщення кафедри гігієни та екології №1

Щербань Микола Гаврилович, професор, доктор медичних наук

Професійні інтереси: Гігієна та екологія, гігієнічна експертиза; розробка гігієнічних нормативів

Контактний телефон (057) 705-68-01;

Корпоративна пошта викладача mh.shcherban@knmu.edu.ua;

kaf.4med.hihieny2@knmu.edu.ua

Консультації вівторок 15.30-17.00

Локація: НДІ гігієни праці та професійних захворювань; кабінет директора; приміщення кафедри гігієни та екології №1

ВСТУП

Силабус навчального предмету «Гігієна населених місць» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Медицина» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

Опис предмету: навчальний предмет «Гігієна населених місць» є розділом гігієнічної дисципліни «Комунальна гігієна». Комунальна гігієна займає особливе місце серед гігієнічних дисциплін, оскільки вона визначає вимоги до відбору та виділення земельних ділянок для будівництва житла та об'єктів різного призначення (дитячі заклади, промислові підприємства, підприємства громадського харчування, торгівля тощо), вирішує питання їх оптимального санітарного оздоровлення (водопостачання, водовідведення, санітарне очищення, тепlopостачання, опалення, вентиляція), визначає заходи щодо захисту атмосферного повітря, водойм, ґрунту від забруднення, встановлює розміри санітарно-захисних зон. Ці вимоги в подальшому використовуються іншими гігієнічними дисциплінами. Під час вивчення навчального предмету будуть розглянуті проблемні аспекти як науки та відпрацювання практичних навичок щодо профілактики захворювань; використання сприятливих оздоровчих факторів навколишнього середовища для зміцнення здоров'я людини, загартування організму, тощо.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення та засвоєння гігієнічних вимог до облаштування та обслуговування житлових будинків, громадських будівель, промислових об'єктів, інших об'єктів, де людина проводить більшу частину свого життя. Крім того, предмет гігієна населених місць встановлює вимоги до планування, будівництва та утримання населених пунктів як таких (мегаполісів, міст, селищ міського типу, сільських населених пунктів), в яких здійснюється господарська та виробнича діяльність людини.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни тісно пов'язане з такими напрямками, як біологія, хімія, фізика, гігієна та екологія, психогігієна, гігієна праці.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння базових дисциплін.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ

1.1. Метою вивчення навчального предмету «Гігієна населених місць» є вивчення теоретичних та практичних основ профілактичної медицини, зокрема, з таких важливих для охорони здоров'я населення розділів як «Гігієнічне значення фізичних факторів в населених пунктах», «Гігієна житлових і громадських будівель і споруд» та «Гігієна планування населених пунктів».

1.2. Основними завданнями вивчення предмету «Гігієна населених місць» є вивчення впливу на здоров'я і умови життя населення таких фізичних факторів, як шум, вібрація, електромагнітні поля та інш. Науково обґрунтовується дистанційне управління та інші заходи щодо запобігання несприятливого впливу фізичних факторів на здоров'я і життя населення в населених пунктах.

У розділі гігієна житлових і громадських будівель та споруд вивчаються, які умови внутрішнього середовища будівель і споруд житлового і цивільного призначення є оптимальними для людини, яке значення мають архітектурно-планувальні рішення, інженерне обладнання, проектування та організація режиму їх експлуатації для забезпечення гігієнічних умов внутрішнього середовища приміщень.

У розділі гігієна планування населених пунктів вивчається оздоровча цінність природно-кліматичних умов та їх роль у формуванні сприятливих умов для населення. впливу деяких з них. Представлені гігієнічні вимоги до містобудування у зв'язку з можливим несприятливим впливом на умови життя та здоров'я населення комплексу антропогенних факторів навколишнього середовища.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування магістрами наступних компетентностей:

інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я;
- здатність визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації;
- здатність організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу;

- здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження;
- здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я;
- здатність виконувати управлінські функції та організовувати надання послуг у сфері громадського здоров'я, забезпечувати контроль за якістю послуг, що надаються на належному рівні.

1.3.2. Вивчення навчального предмету «Гігієна населених місць» забезпечує набуття магістрами наступних **програмних результатів навчання:**

Знання і розуміння:

ПРН 1 – Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в сфері охорони здоров'я на відповідній посаді.

ПРН 2 – Знання у сфері громадського здоров'я та організації системи охорони здоров'я, розробки і впровадження належних заходів забезпечення здоров'я населення.

ПРН 4 – Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.

ПРН 5 – Організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.

ПРН 6 – Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації, отриманій із систем епідеміологічного нагляду.

ПРН 7 – Визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення.

ПРН 9 – Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

ПРН 11 – Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

ПРН 13 – Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.

ПРН 18 – Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

ПРН 19 – Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

ПРН 21 – здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальний навичок (Soft skills) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Навички міжособистісної взаємодії.

Здатність працювати в команді.

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Здатність планувати та управляти часом.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр:	
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 14 самостійної роботи студента - 76	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	Лекції	
		2 год.	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		76 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
	-		
		Вид контролю: залік	

2.1. Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Предмет «Гігієна населених місць» як розділ комунальної гігієни, історія, мета та завдання.	2	Онлайн-лекція в синхронному форматі
	Всього годин	2	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Методика визначення та гігієнічна оцінка температурно-вологісного режиму приміщень, його вплив на теплообмін людини. Методика визначення та гігієнічна оцінка атмосферного тиску, біоетичні аспекти.	2	Онлайн-заняття в синхронному форматі	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь

3	Методика гігієнічної оцінки та біобезпека комплексного впливу параметрів мікроклімату на теплообмін людини.	2	Онлайн-заняття в синхронному форматі	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
4	Методика визначення та гігієнічна оцінка природного та штучного освітлення приміщень. Біобезпека житлових і громадських будівель та споруд.	2	Онлайн-заняття в синхронному форматі	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
7	Методика гігієнічної оцінки клімато-погодних умов та їх впливу на здоров'я людини. Біоетичні аспекти та питання біобезпеки впливу природних та антропогенних факторів.	2	Онлайн-заняття в синхронному форматі	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
8	Методика визначення та гігієнічна оцінка напрямку та швидкості руху повітря, вплив на теплообмін людини, біоетичні аспекти.	2	Онлайн-заняття в синхронному форматі	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
	Підсумкове заняття з предмету «Гігієна населених місць», залік	2	Онлайн-заняття в синхронному форматі	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
	Всього годин	12		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Гігієна населених місць. Проблеми урбанізації. Умови життя в населених місцях та здоров'я людини. Планування та забудова території населеного пункту. Принципи функціонального зонування території населених пунктів. Фактори урбанізації, їх джерела. Демографічний прогноз впливу на здоров'я населення несприятливих умов життєдіяльності.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
2	Гігієна житла. Гігієнічне значення мікроклімату, повітряного середовища, природного і штучного освітлення, їх гігієнічна оцінка. Основні соціально-значущі фактори захворюваності населення.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
3	Гігієнічні вимоги до вибору території для розміщення населених місць. Значення природньо-кліматичних умов та стану навколишнього середовища. Зв'язок з інфекційною захворюваністю населення.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати

4	Гігієнічні вимоги до санітарного благоустрою та інженерному оснащенню населених місць різного типу. Зв'язок несприятливих умов життя із захворюваністю населення.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
5	Методика визначення та гігієнічна оцінка напрямку та швидкості руху повітря, вплив на теплообмін людини, біоетичні аспекти.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
6	Методи визначення інтенсивності та профілактичної дози ультрафіолетової радіації. Методика використання ультрафіолетового випромінювання з метою профілактики захворювань і санації повітряного середовища, біобезпека застосування ультрафіолетового випромінювання	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
7	Методика гігієнічної оцінки штучної вентиляції житлових і виробничих приміщень.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
8	Вимоги до сучасного житла основні тенденції розвитку будівництва та благоустрою населених міст на сучасному етапі. Останні зміни нормативно-правової документації в сфері комунальної гігієни.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
9	Підготовка до самостійної рботи.	28		
	Всього годин	76		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021 року.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють магістру відповідну оцінку за шкалами (див. таблицю) у залікову книжку та заповнюють відомості успішності магістрів з дисципліни за формою: **У-5.03В –залик**.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137

4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.3. Контрольні питання

1. Гігієна населених місць як навчальний предмет. Роль та значення в роботі лікарів. Мета, завдання та методи досліджень.
2. Екологія та гігієна навколишнього середовища: мета, завдання, методи досліджень, основні напрямки, роль у збереженні здоров'я та профілактиці захворювань. Екологічна ситуація в Україні.
3. Сонячна радіація та її гігієнічне значення.
4. Ультрафіолетова радіація: гігієнічне значення, фізична характеристика та механізм біологічної дії.
5. Порушення здоров'я та захворювання, пов'язані з дефіцитом ультрафіолетової радіації. Використання ультрафіолетової радіації для профілактики захворювань.
6. Освітлення та здоров'я. Гігієнічні вимоги до освітлення.
7. Світловий режим приміщень та його гігієнічне значення.
8. Види і системи штучного освітлення приміщень. Принципи нормування.
9. Гігієнічна характеристика мікроклімату. Зрушення у стані здоров'я та захворювання, що зумовлені впливом метеорологічних факторів. Заходи щодо профілактики.
10. Мікроклімат приміщень та його гігієнічне значення. Класифікація мікроклімату. Гігієнічні основи оцінки мікроклімату приміщень.
11. Клімат та здоров'я населення (визначення, класифікація, кліматоформуючі фактори, їх гігієнічна характеристика). Акліматизація.
12. Урбанізація та проблеми охорони здоров'я. Гігієна планування та забудови

населених мість.

13. Джерела забруднення навколишнього середовища, вплив забруднювачів на здоров'я людини.
14. Гігієнічні вимоги до планування та благоустрою населених мість.
15. Заходи по оздоровленню населених мість.
16. Гігієнічні вимоги до житла. Вплив житлових умов на стан здоров'я та працездатність людини.
17. Гігієнічні вимоги до будівельних матеріалів.
18. Психогігієна як наука. Основні завдання, методи й засоби психогігієни. Психічне здоров'я людини й основні критерії його гігієнічної оцінки.
19. Поняття про біологічні ритми людини. Основні класифікації біоритмів. Фактори великого міста, що здатні впливати на біоритми людини.
20. Предмет та задачі хроногігієни. Поняття десинхроноза, профілактика десинхронозов.
21. Основні психогігієнічні принципи оптимізації повсякденної діяльності людини.
22. Загальні гігієнічні вимоги до розміщення лікарняних закладів в населеному пункті. Гігієнічна оцінка ситуаційного плану.
23. Гігієнічні принципи лікарняного будівництва. Гігієнічні вимоги до земельної ділянки. Гігієнічна оцінка генерального плану лікарні, функціональне зонування.
24. Гігієнічна характеристика різних систем будівництва лікарень.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

3.6. Правила оскарження оцінки

Апеляція магістра щодо оцінки (кількості балів), отриманої на заліку у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності магістра.

Додаткове опитування магістра при розгляді апеляцій не допускається. Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома магістра не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги предмету. Очікується, що магістри відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у магістрів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надає на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально. Активна участь під час обговорення в аудиторії, магістри мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від магістрів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка. Магістрам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті в умовах заочної форми занять. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Використання електронних гаджетів. Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач-магістр», «магістр-магістр», «магістр-група магістрів».

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання предмету. Активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи згідно з навчальним планом.

Заохочення та стягнення. Додаткові бали за участь в наукових конференціях, проведення наукових досліджень, публікації статей та тез, виконання додаткових завдань тощо.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Науково-педагогічні працівники кафедри дотримуються етичних принципів академічної доброчинності, а саме посилаються на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримуються норм законодавства про авторське право; надають достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Викладачі кафедри гігієни та екології №1 не порушують академічну доброчинність (не займаються академічним плагіатом, фабрикацією, обманом, хабарництвом).

Кафедра гігієни та екології № 1 підтримує **нульову толерантність** до плагіату. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я.
2. Кочмар О., Литвинова О. Здоров'язберігаюча стратегія: ключові детермінанти здоров'я. – Збірник наукових праць. – 2018.
3. Шафранський В.В., Дудник С.В. Стратегія досягнення збереження та благополуччя населення країни в умовах сучасних викликів в українському суспільстві. – Україна. Здоров'я нації. – 2018. – Вип.3
4. Грижибовський Я.Л. Глобальні та структурні детермінанти впливу на здоров'я населення. – Україна. Здоров'я нації. – 2018. – Вип.4 (53)

5. Шушмаров Д.Г. Детермінанти здоров'я населення крізь призму теорії життєвого курсу. – Український журнал прикладної економіки. – 2016. – Том 4, №4.

6. Шушмаров Д.Г. Детермінанти здоров'я населення: суть та особливості систематизації. – Демографія та соціальна економіка. 2015 - №2 (24).

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. **Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE**
<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=43>

2. <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3185>

3. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.

4. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

5. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка.

6. <http://www.education.gov.ua> – офіційний сайт МОН України.